

Sygn. akt VIII Ca 643/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Katarzyna Borowy SSO Hanna Matuszewska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Izabela Bagińska

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2014 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniego D. K. działającego przez matkę przez E. K.**

przeciwko **K. K.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 3 października 2013 r.

sygn. akt III RC 392/13

- 1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I. (pierwszym) sentencji tylko o tyle, że rentę alimentacyjną zasądzoną od pozwanego na rzecz małoletniego powoda podwyższa do kwoty 500 (pięćset) złotych (w miejsce kwoty 650 złotych) i w pozostałej części powództwo oddala;**
- 2) nie obciąża małoletniego powoda kosztami procesu za instancję odwoławczą.**

Sygn. akt VIII Ca 643/13

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 27 marca 2013 r. małoletni powód D. K. zastępowany przez matkę E. K. domagał się od pozwanego K. K. podwyższenia alimentów z kwoty 350 zł do kwoty 800 zł miesięcznie począwszy od dnia wniesienia pozwu. W toku procesu pozwany uznał powództwo do kwoty 500 zł miesięcznie. Wyrokiem z dnia 3 października 2013 r. Sąd Rejonowy w Toruniu podwyższył alimenty na rzecz powoda od pozwanego z kwoty 350 zł ustalonej wyrokiem

Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie I C 1067/11 do kwoty 650 zł miesięcznie, poczynając od 28 marca 2013 r. (pkt I), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II), nie obciążył powoda kosztami sądowymi w części oddalonego powództwa (pkt III), nie obciążył pozwanego kosztami sądowymi (pkt V) oraz nadał wyrokowi w pkt. I rygor natychmiastowej wykonalności (pkt V). Zasadnicze motywy tego orzeczenia były następujące: małoletni powód ur. w 2001 r. jest synem E. K. i pozwanego. Ich małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z 7 lutego 2012 r., w którym zasądzono od pozwanego na rzecz powoda alimenty w kwocie 350 zł miesięcznie. Wówczas pozwany zarabiał miesięcznie 1.800 zł netto, natomiast matka powoda 2.300 zł miesięcznie. Małoletni miał 10 lat, był uczniem IV klasy szkoły podstawowej, trenował łyżwiarstwo figurowe i ponosił związaną z tym opłatę 220 zł miesięcznie, a całoroczne koszty związane z uprawianiem sportu (zakup sprzętu, strojów, muzyki, obozy i wyjazdy na zawody) to 20.000-25.000 zł). Pozwany wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego, prócz tego ponosił na rzecz syna sporadycznie inne wydatki.

Obecnie małoletni ma 12 lat, jest uczniem VI klasy, zamieszkuje z matką i jej partnerem, w dalszym ciągu trenuje łyżwiarstwo i ponosi związane z tym koszty (250 zł – opłata roczna za członkostwo w klubie, 100 zł miesięcznie – zajęcia baletowe i teatralne 2.000 zł rocznie, zakup łyżew 2.000 zł, 400 zł - zakup strojów, 450 zł - ułożenie programu, opłata startowa za zawody 60-100 zł). Matka małoletniego zarabia 2.500 zł netto miesięcznie, a oprócz tego uzyskuje dodatkowe nieregularne dochody np. w sierpniu 2000 zł. Jej partner uzyskuje wynagrodzenie 1.800 zł miesięcznie. Pozwany otrzymuje miesięcznie wynagrodzenie 2.400-2.800 zł, ponadto premię kwartalną, która w kwietniu 2013 r. wyniosła 900 zł. Jego partnerka zarabia 2.900 zł miesięcznie.

Oceniając powyższe z punktu widzenia art. 138 k.r.o. i 133 k.r.o. Sąd I instancji uznał, że mimo krótkiego okresu, jaki upłynął od ustalenia alimentów w wyroku rozwodowym, nastąpiła zmiana stosunków uzasadniająca zmianę ich wysokości w stopniu określonym w sentencji wyroku.

Pozwany zaskrzył powyższy wyrok w części uwzględniającej powództwo ponad 500 zł, zarzucając

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu tezy, iż:

- jego możliwości zarobkowe pozwalają na podwyższenie alimentów prawie dwukrotnie, podczas gdy ustalona przez sąd wysokość jego zarobków jest niezgodna z treścią przedłożonych dokumentów oraz zeznań pozwanego
- doszło do zmiany możliwości zarobkowych pozwanego, otrzymującego premię kwartalną ostatnio w wysokości 900 zł netto, podczas gdy premie kwartalne przyznawane były pozwanemu od samego początku zatrudnienia, również w okresie ulatania alimentów przez Sądem Okręgowym w Toruniu w sprawie IC 1067/11
- pozwany nie przyczynia się osobistym staraniem do wychowania i utrzymania małoletniego syna, podczas gdy od wielu miesięcy podejmuje wysiłki aby się z nim spotyka z synem, który z nieznanych powodów odmawia udziału w takich spotkaniach; nadto uczestniczy w występach dziecka, ofiarowuje prezenty

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. tj. dowolną a nie swobodną ocenę dowodów, poprzez niewzięcie pod uwagę rzeczywistej treści zaświadczenia przedstawionego przez pozwanego.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ponad kwotę 500 z oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozeznania.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego była w całości uzasadniona.

Wbrew zarzutom skarżącego, ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego były prawidłowe, miały odzwierciedlenie w zgromadzonym materiale dowodowym, ocenionym należycie, bez naruszenia zasad logicznego rozumowania, wiedzy czy doświadczenia życiowego (art. 233 § 1 k.p.c.). W szczególności za trafne trzeba uznać ustalenie, że w lutym 2012 r. czyli w czasie wydania wyroku Sądu Okręgowego orzekającego rozwód między rodzicami małoletniego wynagrodzenie miesięczne netto pozwanego kształtowało się na poziomie 1800 zł netto, okazjonalnie otrzymywał zlecenia rządu 200-300 zł. Obecnie natomiast jak wynika z zaświadczenia o zatrudnieniu jego wynagrodzenie netto wynosi 2.465,14 zł - 2480,37 zł (odpowiednio w lutym i marcu 2013), 3345,91 zł - w tym 1232 zł premii kwartalnej (kwiecień 2013 r.); w swych zeznaniach pozwany jednoznacznie stwierdził, że jego dochody to 2400-2800 zł miesięcznie. Prawidłowe było także ustalenie, że w praktyce pozwany nie przyczynia się osobistymi staraniami do utrzymania i wychowania dziecka; jego kontakty z synem – niezależnie od przyczyn – są sporadyczne i z pewnością żadne okoliczności sprawy nie pozwalają stwierdzić, aby pozwany miał jakikolwiek istotniejszy pozafinansowy wkład w opiekę nad synem.

Zachodzi pytanie, czy w ustalonych okolicznościach faktycznych Sąd I instancji prawidłowo zastosował prawo materialne. Wprawdzie skarżący nie formułuje w tym zakresie zarzutu, jednak sąd odwoławczy, jako sąd merytoryczny, ma obowiązek niezależnie od podniesionych zarzutów dokonać własnej subsumcji ustalonych okoliczności faktycznych pod przepisy prawa materialnego. W tym kontekście przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 138 k.r.o. Zgodnie tym przepisem w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumie się istotne zwiększenie lub zmniejszenie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji lub potrzeb uprawnionego lub istotne zmniejszenie się możliwości zaspokajania potrzeb własnymi siłami, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie (aż do uchylecia) albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych. Chodzi tu o znaczące zmiany jakościowe, o charakterze trwałym, w istotny sposób wpływające na zakres obowiązku alimentacyjnego (uchwała SN z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNC z 1988 r. 4 poz. 42). Rozstrzygnięcie w przedmiocie opartego o art. 138 k.r.o. żądania obniżenia alimentów wymaga porównania stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się wyroku zasądzającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich obniżeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 1999r., I CKN 274/99, Lex nr 327915).

W sprawie poddanej osądowi zmianę stosunków należy oceniać z punktu widzenia stanu w lutym 2012 r., kiedy zapadł wyrok rozwodowy ustalający alimenty na poziomie 350 zł miesięcznie. Stosownej ocenie podlegają usprawiedliwione potrzeby małoletniego jak i możliwości płatnicze pozwanego zarówno przed jak i po tym czasie.

Analiza zebranych dowodów prowadzi do wniosku, że w analizowanym okresie w zakresie usprawiedliwionych potrzeb powoda nie zaszła istotniejsza, zauważalna zmiana, a tym bardziej zmiana radykalna, która by usprawiedliwiała zwiększenie alimentów aż o 85 % (z 350 na 650 zł). Małoletni powód eksponuje wydatki związane z uprawianiem łyżwiarstwa. Rzecz jednak w tym, że na etapie procesu rozwodowego, kiedy to pierwotnie ustalono kwotę alimentów, koszty te ponosił praktycznie w takiej samej skali. Wówczas jednak okoliczność ta nie była przez matkę powoda traktowana jako wyznacznik kwoty alimentów. Wypada zaś przypomnieć, że powództwo o podwyższenie alimentów nie służy naprawie zaniechań popełnionych we wcześniejszej sprawie, a jedynie ustaleniu, czy w porównaniu z poprzednim ustaleniem alimentów nastąpiły tak istotne zmiany, że przesłanki leżące u jego podstaw stały się nieaktualne.

Można natomiast zgodzić się, że skoro dochody pozwanego wzrosły o ok. jedną trzecią (co nieskutecznie próbował podważyć w apelacji), to jego udział w kosztach utrzymania dziecka powinien być odpowiednio większy. Nie bez znaczenia jest dla tej oceny jest fakt, że niezmiennie to matka małoletniego sprawuje nad nim stałą osobistą pieczę. W tej sytuacji można przyjąć za uzasadnione zastosowanie art. 138 k.r.o. Tym niemniej zdaniem Sądu Okręgowego, w ustalonych okolicznościach faktycznych, a także uwzględniając, że dochody matki dziecka wprawdzie w mniejszym stopniu ale również wzrosły, za zasadne należy uznać podwyższenie alimentów do kwoty 500 zł. Kwota ta co trzeba podkreślić stanowi wzrost o niemal 43% w porównaniu z kwotą dotychczasową. Wypada na marginesie zwrócić uwagę, że partner matki małoletniego osiągający w sumie zbliżone dochody (z kilku źródeł) a zapewne dysponujący zbieżnymi możliwościami zarobkowymi, płaci na 14-letniego syna alimenty w kwocie 350 zł miesięcznie.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że usankcjonowany poprzednim wyrokiem poziom usprawiedliwionych potrzeb małoletniego utrzymuje się na niezmienionym poziomie, zaś wzrost wynagrodzenia ojca dziecka uzasadnia, mimo krótkiego upływu czasu od poprzedniego ustalenia alimentów, podwyższenie ich do kwoty nie wyższej niż 500 zł miesięcznie.

Należało zatem na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok jak w pkt. 1 sentencji. Mając na uwadze charakter sprawy i sytuację majątkową obu stron, Sąd po myśli art. 102 k.p.c. nie obciążył małoletniego powoda kosztami procesu za II instancję.